

U spomen **Professor emeritus dr. sc. Ivo Soljačić**

Zagreb, 28. listopada 1935. – Zagreb, 16. travnja 2025.

U srijedu 16. travnja 2025. u 90. godini života preminuo je professor emeritus Ivo Soljačić, gospodin, uvaženi član akademske zajednice, bivši dekan i prodekan, izvrstan, etičan i uzoran profesor, vrhunski mentor, istaknuti znanstvenik, promotor inženjerstva, zaljubljenik u tekstilstvo i povijest, domoljub, obitelji posvećen i dobar čovjek.

Rođen je u Zagrebu 28. listopada 1935. godine, gdje je završio osnovnu i srednju školu. Diplomirao je 1959. na Tehnološkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, kemijski odjel. Poslijediplomski studij završio je 1967. na Farmaceutsko-biokemijskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu pod mentorstvom prof. Mladena Žerdika. Disertaciju je obranio 1971. na Tehnološkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu pod mentorstvom prof. dr. Karla Webera.

Nakon stjecanja inženjerske diplome 1959. zaposlio se u Tvornici za pamučnu industriju (Tvorpam) u Zagrebu, gdje je do 1962. radio kao tehnolog u proizvodnji, a do 1963. kao rukovoditelj dorade.

Daljnja zaposlenja vezana su za Tehnološki fakultet i Tekstilno-tehnološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Na Tehnološkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu u razdoblju od 1963. do 1971. bio je asistent, od 1971. do 1974. docent, od 1974. do 1977. izvanredni profesor i redoviti profesor od 1977. do 1991. Redoviti profesor na Tekstilno-tehnološkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu bio je od 1991. do 2005. Nakon umirovljenja, njegove posebne zasluge za razvoj i unapređenje Sveučilišta u Zagrebu te priznati domaći i međunarodni znanstveni, nastavni i stručni doprinos potvrđene su 2006. izborom u počasno zvanje *professor emeritus*.

Tijekom službovanja na Tehnološkom fakultetu obavljao je sljedeće dužnosti:

- voditelj Tekstilnog studija u Zagrebu i Varaždinu (1971. – 1978.)
- direktor OOUR-a Tekstilno inženjerstvo (1974. – 1978.). U tom razdoblju OOUR je izrastao u samostalnu znanstveno-nastavnu organizacijsku jedinicu.
- predstojnik Zavoda za tekstilnu kemiju (1974. – 1980.)
- prodekan (1980. – 1983.)
- dekan (1983. – 1985.)
- predstojnik Zavoda za tekstilnu kemiju (1985. – 1987.)
- dekan OOUR-a Institut za tekstil i odjeću (1990. – 1991.)

U studenom 1991. iz Tehnološkog fakulteta formirane su dvije sastavnice Sveučilišta u Zagrebu, Tekstilno-tehnološki fakultet i Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije.

Na Tekstilno-tehnološkom fakultetu obnašao je važne funkcije:

- dekan (1995. – 1998.)
- prodekan za znanstveni rad (1998. – 2002.)

U dekanskom mandatu, uz brojna postignuća u znanstvenom, nastavnom, stručnom i organizacijskom radu, *professor emeritus* dr. sc. Ivo Soljačić začetnik je ideje proglašenja sv. Pavla zaštitnikom Tekstilno-tehnološkog fakulteta, što je uz prethodno obrazloženje prihvaćeno na Fakultetskom vijeću 24. studenoga 1997. Na istoj sjednici odlučeno je da se blagdan Obraćanja sv. Pavla, koji pada na 25. siječnja, proglasi danom Tekstilno-tehnološkog fakulteta.

Doprinos znanosti i visokom obrazovanju dao je kao član Nacionalnog vijeća za visoku naobrazbu (2001. – 2004.), član Matične komisije za područje kemijskog inženjerstva, rudarstva, metalurgije i tekstilne tehnologije (1982. – 2005.). Osim toga bio je član Područnog vijeća za tehničke znanosti pri Ministarstvu znanosti i tehnologije Republike Hrvatske i član Stručnog povjerenstva za tehničke znanosti pri Odboru za dodjelu državnih nagrada za znanost.

Bio je član brojnih stručnih društava i organizacija. Kao mlad inženjer 1959. učlanio se u Savez inženjera tehničara tekstilaca Hrvatske (SITTH), danas Hrvatski inženjerski savez tekstilaca (HIST). U Savezu je obnašao važne funkcije: predsjednik komisije za znanstveni rad (1976. – 1996.), predsjednik Komisije za znanstvenu i stručnu djelatnost pri DITT-u Zagreb (1964. – 1967.), član Redakcijskog odbora časopisa Tekstil (1986. – 2022.) i predsjednik Izdavačkog savjeta časopisa Tekstil (2002. – 2004.). Bio je član Hrvatskog kemijskog društva (1959. – 1996.), član Hrvatskog književnog društva sv. Jeronima (1995. -), član Hrvatskog katoličkog društava prosvjetnih djelatnika (1993. -), gdje je obnašao funkciju predsjednika Nadzornog odbora u razdoblju od 1993. do 1999. i voditelj organizacije predavanja i javnih tribina Društva. Bio je aktivan član Kluba bivših dekana i Društva za tenzide. Od 2004. član je Društva bivših studenata i prijatelja Tekstilno-tehnološkog fakulteta (AMCA TTF), a ujedno i član Predsjedništva.

Od 1998. je *Senior Member American Society of Dyers and Colorists* i član Slovenskog društva za Barvu in Barvnu metriku. Od 1991. član je redakcijskog odbora slovenskog časopisa *Tekstilec*, a od 1998. član redakcijskog odbora slovačkog časopisa *Vlákna a textil*. Godine 2005. kao priznat stručnjak u području njege tekstila izabran je za hrvatskog predstavnika u *International Technical Committee for Textile Care* (ICTC).

Godine 1996. učlanio je Tekstilno-tehnološki fakultet u prestižno udruženje tekstilnih studija, *Association of Universities for Textiles* (AUTEX). U razdoblju od 1996. do 2002. bio je *Autex member*, predstavnik Tekstilno-tehnološkog fakulteta.

Veliki doprinos dao je u osnivanju Akademije tehničkih znanosti Hrvatske 1993., u povodu čega mu je dodijeljena Diploma člana osnivača. Dugogodišnji je aktivan promotor inženjerstva i tehničkih znanosti, a od 2005. do 2009. obnašao je dužnost tajnika Odjela za tekstilnu tehnologiju.

Kao član Znanstvenog vijeća Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti zalagao se za unapređenje tehničkih znanosti, posebice za znanstveno polje tekstilna tehnologija. Sustavno je u njezin rad uvodio istaknute mlađe članove iz akademske zajednice i gospodarstva.

Nikada nije bio član stranke koja je zastupala bilo koji totalitarni režim.

Znanstvena, stručna i nastavna djelatnost

Kao mladi docent i kasnije izvanredni profesor bio je voditelj i organizator cjelokupnog Tekstilnog studija od njegova osnutka 1971. do 1978. Tijekom niza godina organizirao je

sveučilišni studij uz rad u Zagrebu i stručni studij za dvije generacije u Varaždinu. *Professora emeritusa* Ivu Soljačića pamte generacije studenata Tehnološkog i Tekstilno-tehnološkog fakulteta kao uzornog nastavnika koji je uveo i unapređivao nastavu iz kolegija: *Osnove tekstilne dorade, Tekstilna dorada, Fizikalno kemijske osnove oplemenjivanja tekstila, Njega tekstila, Teorija oplemenjivanja tekstila, Teorija njege tekstila, Procesi njege tekstila, Oplemenjivanje odjeće, Sredstva za pranje tekstila, Tekstilna pomoćna sredstva, Fizikalno-kemijski mehanizmi oplemenjivanja tekstila, Ekološki pristup u njezi tekstila, Enzimi u procesima oplemenjivanja i njege tekstila* na sveučilišnom diplomskom, poslijediplomskom i stručnom studiju.

Nastavu iz kolegija *Plemenitenje tekstilij* izvodio je kao gost profesor na Tehniška Univerzитета Maribor od 1992. do 1995., a na poslijediplomskom studiju od 1991. do 1999.

U suautorstvu s mlađim suradnicima za potrebe nastave objavio je tri skripta i pet sveučilišnih udžbenika.

Plodan mentorski rad potvrđuje uspješan odgoj asistenata i suradnika, te vođenje studenata svih razina sveučilišnog studija. Pod njegovim je mentorstvom izrađen i obranjen veliki broj ocjenskih radova, 70 diplomskih, 15 magistarskih i 8 disertacija.

Bio je izvrstan znanstvenik u području tehničkih znanosti, znanstvenom polju tekstilna tehnologija s posebnim doprinosom i interesom u istraživanju: *fluorescencije optičkih bjelila i efekti bijeljenja, peroksidnog bijeljenja (kinetika raspada, utjecaj katalizatora na učinke obrade vune i pamuka, mercerizacije (efekti obrade u ovisnosti o strukturi pređe, metode za određivanje stupnja mercerizacije, elektrokinetički potencijal vlakana i pređe), hidrofobiranja i oleofobiranja - tragovi tenzida, ekološke problematike u procesima oplemenjivanja i njege tekstila, visoko oplemenjivanja i drugih funkcionalnih obrada, površinskih fenomena u oplemenjivanju i njezi tekstila, promjene obojenja pamučnih tkanina pastelnih nijansi u pranju, primarnih i sekundarnih učinaka u procesu pranja, utjecaja optičkih bjelila i UV adsorbera na promjene nijanse tekstilija u pranju, mehanizama adsorpcije i desorpcije tenzida, naknadne obrade u procesima pranja, mokrog i kemijskom čišćenja, enzima u oplemenjivanju i njezi tekstila, UV zaštite opranih tekstilija, povijesnog tekstila (metalne niti) i povijesti tekstila.*

Istraživački i stručni doprinos očituje se u objavi 200 radova, 18 poglavlja u knjigama, šest uredničkih knjiga, većeg broja natuknica iz tekstilstva za leksikografske publikacije te 30 prikaza, priloga i nekrologa.

Bio je uzoran voditelj šest znanstvenih projekata financiranih od SIZ-a za znanstveni rad i Ministarstva znanosti Republike Hrvatske. Također je bio voditelj dva bilateralna hrvatsko-slovenska projekta. Kao suradnik istraživač dao je veliki doprinos u provedbi nacionalnih i međunarodnih projekata koje su vodili njegovi suradnici.

Kao predsjednik komisije za znanstveni rad SITTH-a, bio je predsjednik organizacijskog odbora 16 stručno-znanstvenih savjetovanja s međunarodnim sudjelovanjem.

Kao priznati znanstvenik bio je član znanstvenog odbora osam kongresa i savjetovanja od kojih tri međunarodna.

Održao je brojna znanstvena, stručna, popularna i društveno afirmativna predavanja, a posljednje na 31. međunarodnom znanstvenom skupu "*Nijemci i Austrijanci u hrvatskom kulturnom krugu*" u studenom 2023. u Osijeku, a koje je održao bez bilješki i papira, slika.

Professor emeritus Ivo Soljačić, studeni 2023. u Osijeku

Bio je predsjednik znanstvenog odbora prestižnog međunarodnog kongresa *International Textile, Clothing & Design Conference (ITC&DC)* u Dubrovniku pod nazivom "*Magic World of Textiles*" od 2002. do 2016.

Uspostavio je višegodišnju znanstvenu suradnju s Technische Universität Dresden, u okviru koje je ostvario nekoliko višemjesečnih studijsko znanstvenih boravaka i održao tri pozvana predavanja.

Potaknuo je suradnju Tekstilno-tehnološkog fakulteta sa znamenitim Hohenstein Institute iz Bönningheima na području njege tekstila.

Znanstvena suradnja s Univerzom v Mariboru i Univerzom v Ljubljani rezultirala je mentoriranjem ocjenskih radova, zajedničkim publikacijama i projektnim aktivnostima.

U sve suradnje nesebično je uvodio mlađe suradnike koji su boravcima i umrežavanjem nastavili razvijati iste.

Stručni doprinos dao je kroz brojne studije i ekspertize za potrebe gospodarstva i obrambenu industriju.

U više navrata bio je na stručnoj praksi u najpoznatijim i najvećim tvornicama proizvođačima bojila i tekstilnih pomoćnih sredstava u Njemačkoj (Bayer, BASF, Hoechst, Cassella, Pfersee, Rudolf i CHT) i Švicarskoj (CIBA, Geigy, Bezema i Sandoz). Na ovim praksama upoznao se s najnovijim dostignućima u razvoju i primjeni tekstilne znanosti i tehnologije. Stečena saznanja prenosio je na mlađe suradnike i studente koji su kod njega izrađivali diplomske radove.

Uspješnost i zasluge *profesora emeritusa* Ive Soljačića potvrđuju najviše kategorije nagrada, priznanja i odlikovanja:

- Zaslužni član SITTH-a Hrvatske, 1978.
- Republička godišnja nagrada za znanstveni rad Nikola Tesla, 1989.
- Red Danice Hrvatske s likom Ruđera Boškovića, 1996.
- Spomen medalja i zaslužni član HIST-a, 1998.
- Nagrada *Man of the Year*, Američki biografski institut, 1999.
- Zaslužni član časopisa Tekstil 2002.
- Povelja - član osnivač Akademije Tehničkih znanosti Hrvatske, 2003.
- Nagrada "Fran Bošnjaković", Sveučilište u Zagrebu, 2005.
- Nagrada za životno djelo "Moć znanja", Akademija tehničkih znanosti Hrvatske (HATZ), 2015.

U svom dugogodišnjem predanom radu i doprinosu naš dragi *professor emeritus* Ivo Soljačić njegovao je najviše akademske vrijednosti i etičnost, koja nije moguće uobličiti u postojeće formalne povelje, plakete i priznanja, ali zaslužuju pamćenje, slijednost i zahvalnost.

Hvala Vam što ste čarobne niti tekstila ugradili u naša srca i dušu, dali ideje za razvoj i unapređenje znanstvenog polja tekstilna tehnologija!

Nosit ćemo Vas u srcima i mislima, a pratiti molitvama, uz izdvojenu misao koju ste kao naš bivši dekan 1997. napisali u *Obrazloženju uz prijedlog proglašenja sv. Pavla zaštitnikom Tekstilno-tehnološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu*:

“Primjer sv. Pavla koji je mržnju zamijenio ljubavlju, a zla djela (progon i kamenovanja nedužnih) dobrim djelima, trebao bi djelatnike i suradnike Fakulteta podsjetiti da se nastoje u svom zvanju približiti idealu čovjeka poznatog po humanitetu i savjesnom izvršavanju svojih dužnosti”.

Počivali u miru Božjem!

Tanja Pušić